

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, faks. (8 5) 268 5187, el. p. info@teismai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai
El. p. dokumentai@stt.lt

2019-10-31
Į 2019-07-31

Nr. 4R-1680-113
Nr. 4-01-6822

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS TEISMUOSE ATLIKTOS KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS IŠVADOJE PATEIKTŲ PASIŪLYMŲ NACIONALINEI TEISMŲ ADMINISTRACIJAI ĮGYVENDINIMO

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba (toliau – STT), vadovaudamasi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu ir Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas), laikotarpiu nuo 2019 m. balandžio 9 d. iki 2019 m. liepos 11 d. atliko korupcijos rizikos analizę šiose srityse: bylų paskirstymas teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymas bei atrankos kolegijų sudarymas Lietuvos Aukščiausiajame Teisme.

Atlikus analizę nustatyta, kad korupcijos rizika minėtose veiklos srityse egzistuoja. Korupcijos rizikos analizės objektai buvo ne visi Lietuvos Respublikos teismai: analizuota Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Lietuvos apeliacinio teismo, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo, Vilniaus apygardos, Kauno apygardos, Vilniaus apygardos administracinio, Vilniaus miesto apylinkės, Alytaus apylinkės ir Panevėžio apylinkės teismų veikla minėtose srityse.

STT, vadovaudamasi Aprašo 19 punktu, prašė per 3 mėnesius nuo Korupcijos rizikos analizės išvados (toliau – Išvada) gavimo dienos (Išvada gauta š. m. liepos 31 d.) pateikti informaciją, kaip atsižvelgta ar numatoma atsižvelgti į šioje Išvadoje pateiktus pasiūlymus.

Nacionalinė teismų administracija (toliau – Administracija) parengė ir 2019 m. rugsėjo 11 d. išsiuntė aplinkraštį Nr. 4R-1365-(6.13) „Dėl susipažinimo su išvada dėl korupcijos rizikos analizės teismuose“ Lietuvos Respublikos teismams (išskyrus 9 teismus, kuriuose STT atliko korupcijos rizikos analizę ir kurie Išvadą yra gavę tiesiogiai iš STT). Šiuo raštu Administracija pakvietė teismus susipažinti su Išvada ir joje pateiktais STT pasiūlymais bei informavo, jog apie Išvadoje keliamus kompleksiskai sprendžiamus klausimus Administracija visus teismus informuos papildomai.

Administracija, įvertinusi Išvadoje pateiktus pasiūlymus Administracijai, numačiusi planuojamas priemones STT pateiktiems siūlymams įgyvendinti, parengė ir vadovaudamasi Aprašo 19 punktu teikia Jums Administracijos planuojamas įgyvendinti priemones Išvadoje Administracijai pateiktiems pasiūlymams įgyvendinti.

Pastebėtina, kad kai kuriems STT pasiūlymams teismams, Teisėjų tarybai ir Administracijai, kuriems bus pritarta Teisėjų tarybos nutarimais pakeitus galiojančius teisės aktus, įgyvendinti reikalingi technologiniai sprendimai. Jie bus įdiegti pradėjus funkcionuoti modernizuotai Lietuvos teismų informacinei sistemai (toliau – LITEKO). Planuojama modernizuotos LITEKO veiklos pradžia – 2021 m. antra pusė.

PRIDEDAMA. Administracijai STT pateiktų pasiūlymų įgyvendinimas, 4 lapai.

Direktorė

Natalija Kaminskiene

LIETUVOS
TEISMAI

Dovilė Čeponaitė-Kublickienė, tel. (8 5) 268 3406, el. p. dovile.kublickiene@teismai.lt

(originalas nebus siunčiamas)

NACIONALINEI TEISMŲ ADMINISTRACIJAI STT PATEIKTŲ PASIŪLYMŲ¹ ĮGYVENDINIMAS

Eil. Nr.	STT pasiūlymai	Planuojamos įgyvendinti priemonės
	<i>Išvadoje dėl korupcijos rizikos analizės nurodyti pasiūlymai.</i>	<p>Atsižvelgta – detalizuoti, nurodyti kaip?</p> <p>Atsižvelgta iš dalies – detalizuoti, nurodyti kaip? Pagrįsti, kodėl atsižvelgta tik iš dalies?</p> <p>Neatsižvelgta – pagrįsti kodėl?</p>
4.2.1.	<p>Tobulinti LITEKO technines galimybes: bylų paskirstymo procedūrą atliekant privalomųjų žingsnių principu, būtų išvengta techninių klaidų ir klaidingų paskyrimų, bylų paskirstymo protokolų keitimų.</p>	<p>Planuojama atsižvelgti iš dalies.</p> <p>Kai kurie pasiūlyme nurodyti privalomieji žingsniai jau yra taikomi, pvz., vadovaujantis Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašu (patvirtintas Teisėjų tarybos 2015 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. 13P-123-(7.1.2), toliau – Bylų skirstymo taisyklės), pirminių duomenų įvedimas į LITEKO Bylų skirstymo modulį (toliau – Modulis) prieš pradėdant skirstyti bylas yra privalomas.</p> <p>Siekis sisteminiemis priemonėmis užtikrinti, kad tam tikri duomenys būtų privalomai įvedami, lemtų naudojimosi Moduliu apskunkinimą, žymiai padidėtų įvestinų duomenų aibė, t. y., siekiant užtikrinti būtiną duomenų įvedimą, nebūtų galimybės išvengti perteklinio informacijos įvedimo.</p> <p>Pradėjus naudoti LITEKO2, svarstyta galimybė sukurti jos integraciją su darbo užmokesčio apskaitos sistema, taip užtikrinant, kad dalis pirminių duomenų (pvz., laikinas nedarbingumas (liga), atostogos, komandiruotė ir pan.) į Modulį būtų pateikti automatiškai, naudojantis integracija.</p> <p>Visa tai įvertinus, svarstyta inicijuoti Bylų skirstymo taisyklių pakeitimus; jas pakeitus ir įdiegus naujus LITEKO funkcionalumus (integracines sąsajas) apie tai būtų informuoti visi teismai.</p>
4.2.2.	<p>Įvertinti technines LITEKO galimybes susieti LITEKO jau turimus duomenis apie ankstesnį bylų nagrinėjimą su Modulio funkcionalumu, pvz., kad duomenys apie teisėjų dalyvavimą nagrinėjant bylas žemesnės instancijos teismuose, taip pat apie</p>	<p>Planuojama atsižvelgti.</p> <p>Pradėjus veikti LITEKO2 Modulyje turėtų būti automatiškai tikrinama, ar teisėjas nedalyvavo nagrinėjant susijusias bylas ar ikiteisminio tyrimo dokumentus.</p>

¹ STT atliktos Korupcijos rizikos analizės išvada skelbiama internete adresu <https://www.stt.lt/lt/menu/korupcijos-prevencija/korupcijos-rizikos-analize/2019-metu-rizikos-analizes/>

Eil. Nr.	STT pasiūlymai	Planuojamos įgyvendinti priemonės
4.2.3.	<p>jų nusišalinimo nuo bylos nagrinėjimo ir kt. atvejus būtų įvertinami automatizuotu būdu.</p> <p>Užtikrinti, kad visuose teisėjų skyrimo protokoluose būtų nurodomi ir viešai matomi duomenys apie teisėjų pašalinimą (atitinkamai koreguojant pirminius duomenis) bylos paskirstymo metu, pvz., taip, kaip šiuo metu matomos teisėjų atmetimo priežastys.</p>	<p>Planuojama atsižvelgti iš dalies. LITEKO2 Modulyje ketinama įgyvendinti galimybę, kad informacija apie teisėjo laikino nedarbingo (atostogų, komandiruočių ir pan.) laikotarpius, nepažeidžiant asmens duomenų teisinės apsaugos reikalavimų, būtų atvaizduojama bylos teisėjo paskyrimo protokole.</p>
4.2.4.	<p>Užtikrinti, kad sistemoje būtų saugoma ir teismams prieinama (matoma) visa pirminių duomenų įvedimo (koregavimo) istorija: vartotojo vardas, koregavimo data, koregavimo turinys.</p>	<p>Atsižvelgta. Pirminių duomenų įvedimo ir keitimo istorija yra prieinama ir matoma teismų LITEKO naudotojams. Sisteminė klaida, kai ši informacija nebuvo atvaizduojama reorganizuotų teismų LITEKO naudotojams, yra pašalinta. Be to, Nacionalinės teismų administracijos Vidaus audito skyrius (toliau – VAS) planuoja papildomai išsamiai įvertinti vidaus kontrolės sistemos veikimą, skirstant bylas, nuo 2021 m., sudarydamas teismų kompleksinių vidaus auditų programas, į vidaus audito apimtį įtraukdamas papildomą bylų skirstymo temą, o jau į 2020 m. VAS veiklos planą planuojama įtraukti kelių teismų teminius bylų paskirstymo ir kolegijų sudarymo auditus. Taip pat VAS 2019 m. atliko korupcijos rizikos valdymo vertinimo teismuose ir Nacionalinėje teismų administracijoje auditą bei pateikė vidaus audito ataskaitą su išvadomis ir rekomendacijomis.</p>
4.2.5.	<p>Imtis priemonių, kad į viešųjų ir privačių interesų derinimo teismuose problematiką bylų paskirstymo procedūroje būtų tinkamai atsižvelgta kuriant PINREG.</p>	<p>Planuojama atsižvelgti. Bus kreiptasi į Vyriausiąją tarnybinės etikos komisiją (toliau – VTEK) ir derinama, kad kuriant PINREG būtų tinkamai atsižvelgta į viešųjų ir privačių interesų derinimo teismuose problematiką bylų paskirstymo procedūroje. VTEK planuoja, kad PINREG pradės veikti 2020 m. Be to, visuose Lietuvos teismuose paskirti atitikties pareigūnai, 2019 m. birželio 14 d. įvyko jų įvadiniai mokymai, kuriuos vedė VTEK narys, ateityje bus organizuojami specializuoti mokymai.</p>
4.2.6.	<p>NTA modernizuojant LITEKO tobulinti teisėjams tenkančio krūvio apskaičiavimo tvarką ir formules, atsižvelgiant į jiems paskirtų bylų sudėtingumą ir skaičių per tam</p>	<p>Planuojama atsižvelgti iš dalies. LITEKO2 Modulis, sudarydamas galinčių nagrinėti teisėjų eilę, turėtų įvertinti ir teisėjo turimų neįšnagrinėtų bylų likutį bei jų sudėtingumą, taip pat įvertinant teisėjui per tam tikrą laikotarpį priskirtų bylų kiekį.</p>

Eil. Nr.	STT pasiūlymai	Planuojamos įgyvendinti priemonės
	tikrą periodą, posėdžių planavimą, kitus teismų pasiūlytus aspektus, turinčius įtakos teisėjų darbo krūvio tolygumui užtikrinti.	Dėl pasiūlymo atsižvelgti į paskirtas posėdžio datas: Administracinių nusižengimų kodekso 573 str. 3 d. nustatyta, kad institucija, kurios pareigūnas atliko administracinio nusižengimo tyrimą, nustato iš anksto suderintą su teismu bylos nagrinėjimo laiką ir vietą; Baudžiamojo proceso kodekso 321 str. nustatyta, kad apeliacinės instancijos teismas posėdyje bylą išnagrinėja pirmosios instancijos teismo nurodytą dieną; pirmosios instancijos teismas negali skirti bylos nagrinėjimo apeliacinės instancijos teisme anksčiau negu po vieno mėnesio nuo bylos su gautais skundais bei atsiliepimais į juos išsiuntimo apeliacinės instancijos teismui dienos; jeigu byla yra ypač sudėtinga ar kitais išimtiniais atvejais, Lietuvos apeliacinio teismo pirmininkas, apygardos teismo pirmininkas ar Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas gali paskirti bylą nagrinėti kitą dieną, negu nurodė pirmosios instancijos teismas, bet ne vėliau kaip po vieno mėnesio. Civilinio proceso kodekse ir Administracinių bylų teisenos įstatyme analogiško reguliavimo nėra nustatyta. STT iškelta problema spręstina ne technologinėmis, o organizacinėmis priemonėmis.
4.2.7.	Būtinias Modulio techninis tobulinimas, užtikrinant, kad sistema automatizuotai įvertintų tam tikram teisėjui per tam tikrą laikotarpį priskirtų bylų skaičių ir (ar) sudėtingumą, automatizuotai atsižvelgtų į šiuos duomenis paskirstant bylas teisėjams.	Planuojama atsižvelgti. LITEKO2 Modulis, sudarydamas galinčių nagrinėti teisėjų eilę, turėtų įvertinti tam tikram teisėjui per tam tikrą laikotarpį priskirtų bylų skaičių ir (ar) sudėtingumą.
4.2.8.	Modernizuojant LITEKO technines galimybes, atsižvelgti į apeliacinės ir kasacinės bylų nagrinėjimo instancijų ypatumus, pritaikyti Modulio funkcionalumą šių instancijų byloms skirstyti (pvz., teisėjų užimtumas tam tikrą dieną (valandą)).	Planuojama atsižvelgti iš dalies. Problema spręstina organizacinėmis priemonėmis (pavyzdžiui, taikant teismų tarpusavio bendradarbiavimą, užtikrinant informacijos apsikeitimą ir pan.), ne per LITEKO technines galimybes. Be to, svarstyta inicijuoti Bylų skirstymo taisyklių pakeitimus, jose nustatant, kad tais atvejais, kai teisėjo atmetimo priežastis yra „negali nagrinėti, nes paskirtas kitas posėdis“, būtų privaloma nurodyti kitam posėdžiui paskirtos bylos numerį.
4.2.9.	Tobulinti LITEKO Modulio funkcijos „Generuoti kolegijas“ funkcionalumą, siekiant užtikrinti teisėjų kolegijų sudarymo atsitiktinumą ir užtikrinti, kad:	

Eil. Nr.	STT pasiūlymai	Planuojamos įgyvendinti priemonės
4.2.9.1.	kolegijų generavimo procedūros nebūtų nuspėjamos visuose teismuose;	Planuojama atsižvelgti. LITEKO2 funkcionalumai turėtų įgalinti LITEKO priemonėmis formuoti teisėjų kolegijų atsitiktinę sudėtį, taip pat sudaryti galimybę suformuoti ne tik nuolatinės kolegijas, bet ir atskirai bylai. Taip pat planuojama vertinti nuolatinių kolegijų sudarymo tikslingumą.
4.2.9.2.	generuojant kolegijas Modulis automatizuotai įvertintų aplinkybes, dėl kurių teisėjas negali dalyvauti kolegijos veikloje ar nagrinėti konkrečios bylos.	Planuojama atsižvelgti iš dalies. LITEKO neturi techninių galimybių įvertinti asmeninius santykius. Be to, ne visos aplinkybės, dėl kurių teisėjas negali dalyvauti kolegijos veikloje ar nagrinėti konkrečios bylos, būna žinomos jau kolegijos generavimo momentu. Procesiniuose įstatymuose numatytas teisėjo nusišalinimo institutas. LITEKO2 galėtų būti numatyta tam tikra informacinė pagalba bylas skirstančiam asmeniui (pvz., aukščiau minėta VTEK administruojama PINREG sistema).
4.2.10.	Tobulinti LITEKO Modulio funkcijos „Generuoti kolegijas“ funkcionalumą, atsižvelgiant į LAT poreikius.	Planuojama atsižvelgti. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo specifika planuojama numatyti LITEKO2; taip pat planuojama atsižvelgti į visų teismų poreikius. Modulis turėtų užtikrinti, kad kolegijos būtų generuojamos atsitiktine tvarka, neatsižvelgiant į teisėjams priskirtą teisėjo kodą. Taip pat planuojama galimybė sudaryti kolegiją atskirai bylai. Be to, apie STT pasiūlymus, kurie aktualūs ne vien Lietuvos Aukščiausiajam Teismui ar Lietuvos apeliaciniam teismui, planuojama aplinkraščiu informuoti visus teismus.
4.2.11.	Parengti Modulio naudotojo vadovą.	Planuojama atsižvelgti. Šiuo metu probleminiai LITEKO naudojimo klausimai sprendžiami naujienlaiškiais ir aplinkraščiais, kurie yra talpinami teismų intranete. Tikslinga juos susisteminti ir atnaujinti. Pradėjus funkcionuoti LITEKO2 ir galbūt pasikeitus bylų skirstymo principams, bus sprendžiama dėl naujos bylų skirstymo tvarkos ir, atitinkamai, Modulio naudojimo instrukcijų parengimo.